

Oglasi

Se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Pošlana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbe.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

„Edinost“
zhaja enkrat na dan, razen nedelj in
raznikov, ob 4. uri zvečer.
Naročnina znaša:
za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 3 kroni
Naročnino je plačevati naprej. Na naročnino brez priložene naročnine se aprava ne zra.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo po nazivne številke po 6 stoink (3 avč.); l. von Trsta pa po 8 stoink (4 avč.)

Telefon št. 870.

izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Jugoslovansko vseučilišče.

Manifestacija v Trstu.

Resolucije, vsprejete na manifestacijskem shodu minole nedelje, se glase:

I.

Javni shod, zbran dne 1. decembra mes. 1891 l. v telovadnici „Tržaškega Sokola“ v Trstu iz vseh slojev slovenskega in hrvaškega naroda v Trstu in Istri, prosi slavno vladu, naj čim prej mogoče stori konec neznošnim razmeram na učiteljski v Kopru in zlasti naj to učiteljski premesti v Trst.

II.

Slavna vlada se pozivlja, naj brez odlašanja uredi srednje šolstvo na Primorskem v zmislu narodne enakopravnosti in naj torej tudi slovenskemu primorskemu prebivalstvu omogoči više izobraževanje s tem, da odpre na Primorskem slovenske srednje šole.

III.

Slavna vlada se pozivlja, naj ustanovi čim prej mogoče jugoslovansko univerzo in naj izjednači študije, dovršene na zagrebški univerzi, z onimi, dovršenimi na kaki avstrijski univerzi.

IV.

Slavna vlada se pozivlja, naj v zmislu stroge enakopravnosti in pravičnosti ugotovi želji po ustanovljenju laške univerze le tedaj, ako istočasno ustanovi tudi jugoslovansko univerzo.

V.

C. kr. vlada se pozivlja, da čim prej reši utok, ki so ga slovenski stariši v Trstu že dne 7. junija 1899. leta uležili proti odloku c. kr. namestništva tržaškega, s katerim je isto odbilo prošnjo za ustanovljenje slovenske ljudske šole v Trstu.

Nevarnost razdora na Slovenskem.

IV.

V takem položaju, v kakoršnjem se nahajajo Slovenci dan danes, s pripomočki dosežanje organizacije bi se oni nikakor ne

PODLISTEK

Za dežjem solnce sije.

— Povest iz prejšnjih stoletij; prevel Bukovič. —
Povedal je torej ptujcu, da mu je Rodrigo, ko ga je bil pobral sredi gozda, našel v žepu prstan. Edvard je potegnil prstan s prsta, mené:

— Vidite, ta-le prstan je bil! Izgovorivši to je ponudil ptujcu prstan. Ta je segnil po njem, ali jeden sam pogled je zadostal, da je ptujec pobledel kakor zid in da je svoj pogled, kakor iz stekla, srpo uprl v Edvarda! In potem je govoril bolj sebi nego Edvardu, s težavo, zamolklo, kakor da se mu vsaka beseda le s silo trže iz prsi:

— O Bog, o Bog, on je.....!

Ptujec je bil tako prepaden v licu, da je bilo Edvarda malo strah. Misli je začel, da ptujec morda ni zdrav na duhu. In biti s tujeem sam v družbi in s tako mislijo — to ni ravno prijeten položaj.

No, Edvard se je vendar toliko ohrabil, da je vprašal ptujca sočutno, kaj da mu je?

— Imejte potrpljenje z mano! Prehudo, preneglo in prenenadejano je prišlo vse to;

mogli nacionalno braniti, ko bi jih tuji zmagovalec spravil pod svoje gospodarstvo. Ako bi prišel danes nad nje, našel bi jih popolnoma oslabiljene od zunaj in sedaj še na znotraj!

Kar so Slovenci snovali z velikimi težavami, sedaj podirajo stranke lastnega naroda! In če tudi divjajo le na Kranjskem (in v največjem času tudi na Goriškem), sezajo posledice vendar tudi v druge dežele. Oglejmo si torej vsaj nekoliko nasledke nesrečnega razpora!

Razcepljeni so in kakor taki niso pridruženi jedni sami skupini zastopnikov drugih narodov. Vsled tega nimajo ne pri vladi, ne pri drugih strankah in parlamentarnih klubih tiste veljave, katero bi drugače dosegali v slučaju složnosti. Kar so domači razpor zanesli tudi v državni zbor, izgubili so tudi mnogo spoštovanja. S tem, da so razkrili svojo nejednost, so pokazali vladi in nasprotnikom svojo slabost. Tako ne morejo vplivati, kakor bi mogli, in s tem škodujejo vsemu narodu.

Kar se dostaje točke, da nosijo domače umazano perilo prst v centralni parlament, bi bili dolžni pomisliti na to, kar je nedavno grajal znameniti ruski publicist in literat Gorlov. On je dokazoval, da Slovani bi ne smeli raznašati svojih slabosti med tuje in še celo ne med slovenske sovražnike. Kaj pa da se spodobi v tem pogledu, imamo dobro analogijo prav blizu. Vsaka rodbina, ki spoštuje količkaj sama sebe, ohranja posebne dogodke v svoji sredi, doma med domačini stenami ter jih ne razglašajo na zunan drugim, katerih se ne dostajajo čisto nič. Prijatelji bi jo drugače obžalovali, sovragi pa se v pest smejali in s tem dokazovali svojo škodoželjnost. Po takem nam že preprosta dostojnost, utrjena v vekih vekov veleva, da umazano perilo peremo v domačih zakotjih, kakor to delajo tudi perice s svojim perilom! Še naši bratje, drugi Slovani, so toliko delikatni, da bolj na tihoma obžalujejo naše domače prepire, a bi jim nikdar ne prišlo na misel, da bi tudi oni razobešali naše umazano perilo, in to celo pred tujei, pred zastopstvom vse države. Da pa se sami peremo pred tem zastopstvom in pred vladami, to nam ne more nikdar koristiti, pač pa nam gotovo škoduje, ker iz tega, kakor omenjeno, spoznavajo tujei in vlade naše — slabosti! — Čemu bo vlada ustrezala jedni frakciji, če jo mora zavračati s tem, da druga frakcija istega naroda zahteva ravno nasprotno, ali pa je celo indife-

jeden sam trenotek je zvalil na-me več, nego more prenašati duša človeka. Oj spomini, oj spomini! Oh kako sladki, dragi, neizbrisni, in vendar kako kruti! Spomin na — nje zvestobo. In spomini na kruta preganjanja, na celo morje trpljenja. O Blanka, nepozabna Blanka — takov tragičen konec ti je bil torej.

Tu je prenehal tujec kakor da ne more dalje in se mora nekoliko odpočiti od silnega razburjenja, od silnega učinka, ki ga je napravil nanj pogled na Edvardov prstan. Edvard pa je gledal nanj osuplo, sočutno, a tudi radovedno. Pogodil je, da ima pred seboj človeka, katerega je usoda zaplela v pretresljivo tragedijo, da je bil ta človek udeležen na zapletljaju, kakor jih življenje človeštva neredko spleta in ki se slednjič razpletajo v žalost, v pogubo, v katastrofo: onih zapletljajev življenja, ki se začinjajo s tem, da se bitja človeška sprehajajo po livadah, polnih ovetja, sreče in blestečih nad, a se potem poti začinjajo nagibati niz-dolu, niže in niže..... Oni so zlezli doli v dušljive nižave, ovetje, srečo in nade pa so ostavili tam gori na višavi, na pisanih livadah.... in ostaja jim le še

rentna gledé na tak postulat jedne frakcije?!!

Slovenski državni poslanci se (danes sami držé tistega gesla, po katerem se vladajo zlasti slovanski narodi v našem cesarstvu. »Divide et impera!« Ali ni domače cepljenje kakor nalašč prirejeno za vladanje po starem glavnem principu avstrijskih vlad?! Vladam res ne treba, da bi nas cepile, ker smo se razcepili sami! Njej ostaje le drugi del gesla: gospoduj!! Daleč smo jo torej pritirali, tako daleč, da se vladam niti ne treba več truditi, kako bi nas razdvajale! Hej, politika, kako krasno sadje rodiš na domačih tleh sredi lastnih sinov!

In kaka je v deželnih zborih na Kranjskem in Goriškem? Tu in tam si očitajo, da domače stranke dosežajo kak uspeh s pomočjo neslovenskih poslancev! In to se ne godi drugače, nego proti dobremu političnemu plačilu tujcem! To in ono pa morajo celo opustiti, ker vidijo, da bi ne vspeli s svojimi predlogi in zahtevami.

Da so e. kr. deželni načelniki, bodi namestniki ali predsedniki, bolj ali manje nasprotni slovenskemu narodu, tega pač ne treba naglašati posebe. Ali ni tečna hrana, prava mana, za te načelnike to, da mi slabimo sami sebe?! Ob takih tužnih domačih razmerah, vladajo oni igraje, kakor jim je ukazano od centralne strani!

Razpor seza tako daleč v svojih posledicah, da škoduje naravnost tudi drugim pokrajinam, zlasti Koroški in pa (poleg Goriške) ostalemu Primorju. Odkar razsaja ljutost na Kranjskem, ne dobivajo koroški Slovenci s Kranjskega nobene znatne in celo ne moralne podpore!

Tako imenovana napredna stranka se izgovarja, češ, na Koroškem veje med Slovenci konservativen duh: čemu bi jih torej podpirali?! Ker se na Tržaškem in v Istri držé bolj v kraju: in ker ne držé s to, ne z ono stranko, jih s Kranjskega bolj ali manje zanemarjajo, ali pa jim mečejo naravnost polena pod noge. Če tako postopanje v sedanjih dobi ni smerten narodni greh, potem se slovenska politika sploh ne more zagrešati več.....!

Politična škoda pa rodi na Slovenskem tudi neizmerno moralno škodo. Le spominjamo se, kaj vse počenjajo ob volitvah v državni zbor ali pa deželne zборе! Celó med naobraženim delom naroda se kuha huje sovražstvo, nego da bi stali tujei nasproti tujcem. Rodoljubi, ki so vse svoje življenje

spomin na to, kar je bilo in se ne povrne več..... Taki spomini obezajo pretresljivo tragiko, kakor jo poraja človeško življenje v sto in sto variacijah in ustvarja strta človeška srca.....

Precej časa sta ostala zaglobljena — jeden v svoje spomine, drugi v uganbanje, kakov je moral biti vzrok tej tragediji, v kateri je bil tudi ta tujec očevidno jedea sodelujočih? In pa: v kaki zvezi more biti njegov prstan s to tragedijo?!

Zopet in zopet je Edvard odprl usta, da bi si dovolil prošnjo do tujea, naj mu vendar zaupa svojo tajnost in si s tem olehča dušo. Ali vsikdar mu je beseda zastala na jeziku.

No, tujec je sam, in ne da bi se bil menil na navzočnost Edvardovo, vskliknil naglasom, ki je izražal tugo bol in kes:

— In on, ki je bil kriv tvoji nesreči, o nesrečna, o nepozabna Blanka, on, kateremu si brzkone v nebeski dobrotnosti čistega srca svojega posvetila zadnji zdihljej on se vlačí tužen po svetu z bolno dušo in spomini, ki mu ne dajejo nikjer pokoja.....!

— Gospod, imejte usmiljenje z mano — se je obrnil potem do Edvarda prosečim

mislili in po močeh delovali narodu na korist, se blatijo po listih in na shodih samo radi tega, ker so se odločili za nasprotno stranko. S tem se razdira vse socialno življenje v boljših, itak skromnih krogih naše inteligencije. Mnogi izgubljajo pogum in se odtrezajo vsemu javnemu življenju, in pri nas je to kaj lahko, ker večina naobraženih ljudi je v tujih ali državnih službah, torej v zavisnosti, vsled česar so krivični politični napadi toliko nevarniši in občutljiveji.

O primorskih irredentaših je znano, da nosijo klobuke s širokimi krajei, in če vidijo delujočega ali sploh Slovana, kar potisnejo klobuk globoko, da jim ne moremo gledati v čelo. Kako se pa gledajo sedaj naobraženi rodoljubi slovenski iz nasprotnih taborov? Kedar se srečujejo, vsaj čutijo najbrže tako, kakor da bi šel irredentaš mimo Slovana.

Kaj pa naj rečemo še le o preprostem narodu, ki ga z vsakaterimi vabilni in mamili spravljajo v svoj tabor?! Tu pa treba v interesu skupnega naroda z vso odločnostjo protestovati! In le čuditi se moramo, da vsaj takozvana katoliška stranka ne izprevidja, kam pridemo, ako se nam množice podivjajo, ko itak nimajo mnogo prilik, da bi se likale in mikale!

Če govorimo o pohujšanju s krščanskega, s stališča evangelja, reči moramo, da obe stranki dajati največje pohujšanje. To je pravo prokletstvo, da so spravili na tapet besede o liberalizmu in pa o tem, kakor da bila vera v nevarnosti! Kaj si morejo in morajo te uboge množice misliti, ko jih lové v mreže liberalizma in katolicizma, kateremu dajejo nasprotniki tudi ime klerikalizem! Povejte, če ste pošteni: kaj hočete doseči s takimi besedami, s katerimi mamite večino vsega naroda?! Ali ne delujejo zunanji vplivi dovolj, da ostajajo narodne množice prelahkomiselne in moralno premalo trdne?! No, pa se še povrnemo k tej točki!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 3. decembra 1901

Državni zbor.

— Zbornica poslancev. — Med došlimi spisi je tudi zahteva vlade za dovoljenje provizorija za prve tri mesece l. 1902; potem zakonski načrt glede službenih pogodb trgovinskih uslužbencev z gospodarji; zakonski načrt glede popolnjenja določb službenih pogodb bolniških postrež-

pogledom —, zaklinjam vas, povejte mi odkrito, kar veste še o njej — o svoji mladosti! Vi veste — morda.....!

— Prisegam vam, da jaz ne vem ničesar...! je zatrjeval Edvard.

— Pri vsem, kar vam je svetega, dragega, pri vašem rojstvu, vas rotim, vas zaklinjam, povejte...!

In ko je Edvard vnovič potrdil, da mu ne more dati nikakih pojasnil, je ptujec žalostno povsíl glavo in roki sti mu omahnili doli ob bok. Potem pa je — kakor da se mu je v glavi porodil nov načrt, da preko Edvarda vendar pride do kakega razjasnila — vprašal:

— Kaki posli pa vas prav za prav vedejo v Pariz? Govorite, prosim, zaupajte mi vsaj to! To je strašno! Najprej ste mi se svojim pripovedovanjem in tistim — prstenom vzbudili nade, o katerih sem že davno sodil, da so pokopane za vedno, sedaj pa je tema okolo mene huja, nego je bila popred!

(Pride še.)

nikov, zasebnih učiteljev, odgojiteljev in drugih viših domačih in osebnih uslužbencev; zakonski načrt o spremembi obrtnega reda, kakor tudi zakonski načrt glede spremembe zakonskega načrta o nedeljskem počitku na obrtnih podjetjih; nujni predlog načelnikov levičarskih strank, naj bi se predloženi proračunski provizorij razpravljal z vsemi okrajševanji, katere dovoljuje zbornični poslovnik; nujni predlog posl. Schöckerja in tovarišev glede ukrepitev za varovanje izvoza avstrijskega hmelja na Nemško in glede zakona o izdajanju izvornih spričeval za blago. Na predlog predsednika pristojbinskega odseka vit. Berkša priznala je zbornica nujnost zakonskemu načrtu glede podaljšanja veljave zakona o oprostitvi od kolekov in pristojbin o razdeljevanju onih običajskih posestev v Dalmaciji, ki so pripravna za obdelovanje. Zakon je bil na to vsprejet brez debate v drugem in tretjem čitanju. Ko so se ministri odgovarjali na različne interpelacije, sprejela je zbornica predlog posl. Jaworskega, naj se seja zaključi. Danes je zopet seja.

Iz nemškega državnega zbora. Na dnevnem redu večerajšnje seje nemškega državnega zbora je bila predloga o carinskih tarifih. Državni kancelar grof Bülow je omenil v svojem govoru, da je ta predloga najvažnejša od vseh, kar jih je zbornica razpravljala tekom delj časa. Omenil je, da se je ta predloga sestavila po večletnih, resnih študijah in da bo v prvi vrsti varovala koristi poljedelstva, ki je vsled dosežanja tarife močno trpelo, medtem ko se je šlo industriji in trgovini z vsemi mogočimi sredstvi na roko. Ta načrt pa ne pomenja zanikanja trg. pogodb. Vlade si štejejo v dolžnost, da bodo trgovini in industriji na korist, tudi v bodoče sledile politiki trgovinskih pogodb, seveda varuje v prvi vrsti svoje pravice. Vlade so pripravljene na težke boje, ali grof Bülow se nadeja, da se je s tem načrtom postavila trdna podlaga v obrambo koristi poljedelstva, industrije in trgovine. Kancelar je slednjič priporočal, naj se v razpravi o tej predlogi stranke vedejo dostojanstveno in naj varujejo narodni ugled in ugled države pred inozemstvom. Državni tajnik Thielemann je dokazoval potrebo preureditve sedanjega carinskega tarifa, in je izjavil, da so se sedanje pogodbe zastarele, ter da potrebujejo prenovitve. Vlada je prepričana, da bo kljub zvišanju carini na žito mogoče skleniti trgovinske pogodbe z Rusijo in drugimi državami; tudi z Združenimi državami v Ameriki, je upati, da bo mogoče dogovoriti se.

Konservativec Schewerin-Lowitz je v imenu svoje stranke izjavil, da ista hvaležno vsprejema osnovne točke carinskega tarifa, da pa vstraja pri tem, da se vzdrži carinska avtonomija ter minimalna meja za vse poljedelske pridelke, zahteva pa, da se carina na žita še poveča, ako se hoče, da bo njegova stranka glasovala za predlogo. Ko je govoril še posl. Molkenbur, se je seja zaključila.

Grof Bülow si je jako komодно uredil s tem novim carinskim tarifom; nekako tako-le: Nemčija bo varovala koristi svojih poljedelcev do skrajnosti in brez vsacega obzira do koristi poljedelcev drugih držav, pa naj bi bile te tudi nje politične zavezaice; tuje države pa naj bi s pomočjo trgovinskih pogodb varovale koristi nemške industrije in trgovine! Tako bi bilo na Nemškem vse rešeno. Ne vemo pa, kaj si bodo mislile tuje države o tej teoriji nemškega kancelarja, ki je, če ravno kancelar, vendar le kancelar nemških držav in državc, nikakor pa ne kancelar tudi drugih držav. Radovedni smo tudi, kako dolgo se bodo še dobivale tako nespametne države, ki bodo pri volji sklepali politične zveze s takimi gospodarskimi prijatelji.

Oboroženi mir in njegovi provzročitelji. Mir v orožju, ako traja dolgo, je najdražja — vojna! Najhujša vojna, pa naj zahteva največih žrtv na obeh straneh, ne more tako uničiti gospodarskega blagostanja, kakor ga uničuje mir, vzdrževan s tem, da se jedna vlast trese pred drugo in zbok tega vsaka vlast, oborožena od pete do zob, pazi na vsako kretanje druge istotako oborožene sosednje. Mir v orožju, ako traja dolgo, je za gospodarstvo držav huje zlo od vojne. To čutijo sedaj menda blizu vsi narodi v Evropi, zlasti pa onih držav, ki imajo glas v takimenovanemu evropskem koncertu.

Kdo pa je tisti, ki sili narode v Evropi, da se oborožujejo do zob bolj in bolj, brez prenehajanja, brez prestanka?! Odgovor je

menda cenjenemu čitatelju že na jeziku! Mari ne Nemčija se svojo ekspanzivno politiko, se svojim imperijalizmom, se svojo agresivnostjo in se svojo požrešnostjo po tujih deželah.

A naravnost pikantno je, da je to nemško politiko, ki je dovela do tragičnega in drugega eksperimenta v Kitaju, neusmiljeno obsodila te dni — »Neue Freie Presse«.

Seveda le nehoti! Kajti Nemci so bili vedno taki, da so sami pili vino, drugim pa prepovedovali vodo. Francozom, le Francozom je dunajski list propovedoval zmernost; sicer pa je in bo prihajal v ekstazo samega navdušenja, ako sodi o činih nemškega političnega in narodnega alkoholizma.

Te dni je imel francoski ministerski predsednik Waldeck-Rousseau na nekem banketu govor, na katerem je razvijal program francoske politike oziroma na vnanjo politiko. V tem govoru svojem je minister izrekel znamenite besede: »Mi ne mislimo na imperijalizem, ne na znotraj, ne na zunaj... Mi hočemo veliko Francozko, a ne po ozemlju, ampak veliho po trgovini, in po socialnem napredku...!«

Te besede so kar opijanile dunajsko Židinj, da je odprla vse registre svoje, da mogočno doni slava sedanji francoski vladi Dreyfusardov... Francija se je strelila — tako jubilira dunajski list. Ona ne misli več na pridobivanje tujih dežel. Moč vojaške camarille na Francozke je strta. Francozi so spoznali, da je hrepenenje po vojaški slavi spojeno z najgršo cerkveno in socialno reakcijo. Francozki trgovci — dotični banket je bil prirujen od trgovcev — odklanjajo vsako politiko, ki bi žalila inozemstvo.

Tako se raduje dunajska Židinja na streznjenju — Francozov, češ, da ti nehujejo biti element vznemirjenja za ves ostali svet. Če hočemo biti logični, moramo v tej radosti na zmernosti Francozov nahajati obsodbo onih, ki niso trezni, ki se dajo povsodi voditi od svojega imperijalizma, ki hočejo neprestano vekšati državo s pridobivanjem dežel, ki se valjajo v prahu pred militarizmom, pomenjajočim najhujšo reakcijo, in ki je njihovi državi pridobil naslov policijske države v Evropi: njih — Nemcev! Njih, ki se dajejo voditi od lakote svoje po vojaški slavi; njih, ki so zbok ekspanzivnosti svoje politike element trajnega vznemirjenja za vso Evropo, ki se svojim oboroževanjem silijo tudi druge vlasti v neprestano oboroževanje in narode v tisti oboroženi mir, ki mora, ako bo še nekoliko časa trajal, ugonobiti blagostanje dotičnih narodov.

»Neue Freie Presse« je torej izrekla najhujšo obsodbo nad njimi, ki so krivi, da oboroženi mir ruši gospodarske podlage držav. Kajti te teorije ni možno priznati, da bi Nemci smeli piti vino, a zahtevati od drugih, da morejo piti vodo. Če kdo hvali zmernost Francozov, implicite obsoja politički in narodni delirij Nemcev. Posebno pa treba razlikovati med aspiracijami Rusov in Nemcev. Rusi zanašajo kulturo v — Azijo in fadi njih ni posest evropskih držav nič v nevarnosti. Nemci pa so tisti, ki hočejo preko lasti drugih evropskih kulturnih držav urediti svoje vratolomne načrte. Oni so tisti, ki provzročajo oboroženi mir, oni so tisti, ki po tem oboroženem miru uničujejo gospodarske fundamente evropskih narodov. Da ni imperijalizma in narodnega šovinizma Nemcev, države v Evropi ne bi bile zapadle manji oboroževanja brez konca in kraja.

Tržaške vesti.

Odzdrav iz Ljubljane. Po neljubi pomoti je večeraj zostal nastopni odzdrav, ki smo ga prejeli s shoda v Ljubljani:

»Ljubljana: V mestnem domu zbrano meščanstvo ljubljansko pošilja svojim tržaškim bratom priske pozdrave.

Predsednik: Hribar.«

Kje so bili!! V nedeljo vršila se sta na Slovenskem dva manifestna shoda za slovensko šolstvo: v Ljubljani za slovensko, oziroma jugoslovansko univerzo, v Trstu pa poleg tega še za slovenske srednje šole na Primorskem ter za slovenske ljudske šole v Trstu. V Ljubljani so došli na shod — in to vest smo vzeli na znanje s posebnim zadovoljenjem — tudi tamošnji socialisti. V njih imenu je govoril sodrug K. Linhart ter se je pridružil vsem ostalim slovenskim strankam v zahtevanju jugoslovanske univerze, posebno sklicuje se na princip narodne enakopravnosti. V Trstu pa, kjer je centralno

vodstvo slovenske in menda sploh jugoslovanske socialne demokracije, tu ni bilo viditi na shodu nikakega socialista in ni bilo slišati nijednega socialističnega govornika, ki bi bil — po izgledu ljubljanskih sodrugov — povzdignil glas za slovensko šolstvo. Naši tržaški sodrugi so svoj čas, izlasti na shodih v Rojanu, celo obsipali našo stranko z očitaji, češ, da v vprašanju ljudske šole v Trstu kaže premalo energije. Kričali so celo, da s prosjačenjem in beračenjem ne dosežemo ničesar, ampak da treba kar »vzeti«. Ob ljubljani so nam celo impozantno manifestacijo pred magistratom na velikem trgu za slovensko šolo. No, mi smo bili uverjeni takoj, da je bil to le jmetalen ogenj, da so bile to le govorniške rakete, ki naj bi osmogle vodstvo naše stranke, oziroma, ki naj bi to stranko kazale v neprijetni luči, da pa sodrugi tržaški niti od daleč ne mislijo na kako resno akcijo za slovensko šolstvo. Pozneja dejanja, ali prav za prav: popolno pomanjkanje vsacega dejanja za slovensko ljudsko šolstvo v Trstu, je pokazalo, kako osnovano je bilo to naše prepričanje. Povsem jasno v tem pogledu pa je postalo vsakomur, ko je bil gospod Kristan prived nekaj laških sodrugov na shod k sv. Jakobu, kjer se je od naše strani manifestiralo tudi za slovensko šolstvo v Trstu. Njegov nastop — da-si je g. dr. Rybář postopal žajim z nenavadno delikatostjo — je bil tak, da smo bili prepričani vsi, da je došel na shod le radi tega, da bi to ugodno priliko uporabil za svojo strankarsko agitacijo, ne pa, da bi kaj pripomogel do ustanovitve slovenskih ljudskih šol v Trstu. Značilno je bilo tudi to, da je prived na shod laške sodruge, ker tako niso mogli naši govorniki nič upljevati na njegove ovčice, pač pa se je on očitno nadejal, da se svojim teatralnim nastopom pridobi za-se narodne delavce, ki so bili zbrani na shodu v ogromnem številu! Od tedaj so sodrugi menda izpustili iz programa svojo — veliko ljubezen za ljudsko šolstvo. Ako je imel Kristan res poštene namene za naše šolstvo, moral bi se bil na dotičnem shodu v imenu socialistov pridružiti našim zahtevam za ustanovitev slovenskih šol v Trstu ter svojo strankarsko agitacijo pustiti za drugo primernejšo priliko.

Tako smo hoteli omeniti že v aaprej, da se ne bo morda g. Kristan izgovarjal, da njegove stranke zato ni bilo na nedeljskem shodu, ker je na omenjenem shodu pri sv. Jakobu nastal med zborovalci vihar nevolje proti njemu in njegovi stranki. Povdarjati pa moramo še jedenkrat, da vihar ni nastal radi tega, ker je govoril socialist Kristan, temveč radi tega, ker je hotel na shodu, ki je bil sklican v kulturne namene, tirati strankarsko propagando in je v svojem govoru žalil narodni čut zborovalcev.

To smo morali povdariti, da tem bolj pade v oči razlika v postopanju med ljubljanskimi in tržaškimi socialisti povodom vprašanja jugoslovanske univerze sploh in šolskega vprašanja v Trstu še posebe.

In nam se zdi, da je socialistični stranki v Trstu v nerazmerno večji greh, ako se odteguje borbi za kulturne namene naroda, nego da bi se odtelala v Ljubljani. Na Kranjskem ni neposredne nevarnosti za ekzistenco naroda, v Trstu pa nam kar gore tla pod nogami.

In naj so tu stokrat socialni demokratje, naj so nam tisočkrat politični nasprotniki vendar bi se nam ne smeli odtelati, ko se borimo za kulturne potrebe, ako imajo le še iskrico v sebi, nočemo reči: ljubezni do idealov naroda, ampak brige za kulturno povzdigo ljudstva.

Ni jih bilo! Ni jih bilo vzlic temu, da so njihovi sodrugi v Ljubljani bili...! Tako so naši tržaški slovenski socialisti zašli na zgrešene stranske poti, da sploh ne morejo več nazaj na pošteno glavno cesto... tudi tedaj ne, ko bi tudi v interesu lastnega programa in lastnih načel smeli v družbo — svojih krvnih bratov!

Ni jih bilo v nedeljo, ni jih bilo na shod, ki se je bavil z zgolj kulturnimi potrebami naroda! To si hočemo zapomniti, za slučaje, ko bodo prihajali zopet se svojimi — gromečimi besedami proti »neumnosti«, proti »temi«, proti »mračnjastvu« itd., kar je vseh teh črnih stvari, katere imamo baje na duši mi nacijskinci!

»Slovenski Narod« o štrajku na učiteljskem v Koprju. Povdarjali smo že v soboto, da za disciplino v šoli niso nikdar odgovorni učenci! To trditev svojo smo tudi dokazali z eklatantnim primerom. S tem bi

poglavje o disciplini lahko zaključili. Omeniti pa moramo še, da se učitelj jako moti, uko meni, da za vzdrževanje discipline treba jedino le strogosti in osornosti! O ne — v to treba tudi takta. Ni je nevarnejše stvari za disciplino v šoli — zlasti, kjer so bolj odrasli učenci, — nego je netaktno in morda celo žaljivo postopanje. S takim postopanjem je pač možno nasilno vzdržati disciplino za nekoliko časa, nikakor pa ne trajno. V takih slučajih povzroča učitelj, da se v učencih na tihem kuha srd in jeza proti njemu, kar potem slednjič prekipava in se pojavlja v javnem skupnem upor. Sicer pa moramo glasno ponavljati, da dogodka v Koprju ni smeti soditi kakor osamljen dogodek, temveč kakor člen velike verige v zvezi z vso zgodovino zavoda v Koprju. Z zgodovino, katero je povzročil sovražni nam sistem! Štrajk slovenskih učiteljskih inženirjev je le člen v verigi dogodkov, ki se vrstijo, odkar je ustanovljeno to učiteljsko in je, (kakor smo že omenili med drugim) tudi naravna posledica štrajka laških učiteljskih inženirjev na istem zavodu. Ker je morda komu ta štrajk neznan, ali pa vzroki istemu niso več v spominu, omeniti ga hočemo tukaj na kratko kakor bliščečo ilustracijo Markeljevega režima in njegovega protežiranja laških dijakov.

Nedavno temu so bili koperski iredentari priredili po koperskih ulicah protiv avstrijsko demonstracijo, katere so se (seveda) udeležili tudi laški učiteljski inženirji in so pogumno upili z drugimi »Viva l'Italia!« Ni treba pa misliti — mimogredé omenjamo to — da je v Koprju to kaj nenavadnega. O ne! Tudi ni to neznan — profesorjem, ravnatelju Markelju, nadzorniku g. Klodiču in preslavni primorski vladi. Saj so bili vsi ti činitelji opozorjeni v vsakem slučaju. Radi takih dogodkov so se tudi večkrat vršile preiskave na koperskem učiteljskem, a vseh preiskav je bil vsikdar, kakor ni bilo drugače pričakovati: 0 + 0!

Slednjič pa je gospodi, ker se je od nekatere strani preveč pritiskalo na njih, vendar postalo vroče in odločili so, da izključijo — četvorico najbolj predrznih laških učiteljskih inženirjev, ki so se bili udeležili protiv avstrijskih demonstracij. Sedaj pa poslušajte! Vsi laški učiteljski inženirji so stopili v štrajk in zahtevali, naj naj se ona četvorica — ne izključijo. Vsa laška javnost jih je seveda podpirala in preslavni primorski sistem je kapituliral pred — iredentami!! So-li imeli laški učiteljski inženirji prav, da so štrajkali? Zakaj ne? Ako se jim je od pravnih časov dovoljevalo, da so se adeležvali protiv avstrijskih demonstracij, zakaj naj bi se jim pa v najnovšem času branila ta lepa — zabava?! Kdo je torej kriv na rušenju discipline? Sistem in njega verni slugi! Je-li po vsem tem čudno, da je tudi v naših dijakih prekipelo, ko so videli, kako se postopa z Italijani in kako z njimi?

A zakaj so štrajkali naši dijaki? Zato, ker zahtevajo, da jim dajo učitelja materinoga jezika, (ki jim bo v glavno oporo v poznejem službovanju) popolnoma vsposobljenega moža, ker zahtevajo, da se postopa z njimi kakor je dostojno mladeničev, ki danes ali jutri stopijo med narod kakor vzgojitelji narodnega naraščaja. Laški dijaki pa so štrajkali, ker so se jim hotele prepričati iredentistične demonstracije. Mala razlika, kaj ne? Ponavljamo: mi smatramo dogodke v Koprju, kakor naravno posledico sistema in se hočemo proti temu sistemu boriti z vsemi močmi, ker nam je ležeče na bodočnosti tega zavoda, od čegar bodočnosti je odvisna tudi bodočnost našega naroda na Primorskem. Bodočnost našega naroda ter zrušenje sedanjega sistema nam pa je že nekoliko više, nego »avtoriteta« kakega domišljivega »profesorja« in kakega bojazljivega ravnatelja. Nam je bodočnost našega naroda daleč, daleč vzvišena nad tako disciplino, disciplino, katere končni namen je ta, da bi disciplinirano trpeli zatiranje sinov našega naroda. Naš narodni čut nam ne dovoljuje, da bi se ogrevali za tako disciplino; ako dovoljuje to komu drugemu — svobodno mu! Ako meni »Slovenski Narod«, da se je s svojim nastopom prikupil njim, katerim se je morda hotel prikupiti (izvzemši seveda tistega jedinega, ki morda tudi ni bil daleč, ko se je pisal dopis v »Slovenski Narod«) — če meni tako »Slov. Narod«, pa naj nam veruje, da se jako jako moti.

Kaj je z redarstvenimi potrdili? Mi ne zahtevamo od redarstvene oblasti, da bi prošnje za potrdilo 10-letnega bivanja v Trstu reševala v 24 urah — niti v osmih

dneh, ali da se mora na take rešitve čakati po 2—3 mesece, je pa že malce preveč!

Vprašanje o domovinstvu na podlagi novega domovinskega zakona je za nas in naše revne občine vitalnega pomena, zato zahtevamo, naj se slav. redarstvena oblast vendar nekoliko požuri z reševanjem vloženih prošelj. Sedanje uradništvo ne zadostuje, to vemo tudi mi; toda stranke ne smejo trpeti radi tega!

Oblast naj skuša najeti novih moči, vsaj začasno! Ali pa naj si pomore drugače, kakor ve in zna, kajti mi izjavljamo odkrito in naravnost, da bi bili primorani, ako se bo stvar zavlačevala tako po polževo, ubrati drugačne strune.

Uslužbenici države — žaljitelji. Posestnik Koejancič v Kjarboli zgoraj št. 43 je dobil od finančne oblasti »opomin« (monitorio) v laškem jeziku. Kakor človek in državlján, ki ve, kaj mu je država dolžna v narodnem in jezikovnem pogledu, je izjavil kratko in decidirano, da on tega »opomina« ne vsprejme!!

Dne 19. novembra se je eksekutor povrnil z drugim »opominom«, a je svojo jezo spustil nad imenovanega s tem, da je zasramoval: To je sramota, kar počenjate vi! To je politika! To je ruska politika! Kako morete zahtevati tu slovenske spise, ali vidite le en sold avstrijski s slovenskim napisom! Bežite v Rusijo uganjat take stvari itd. itd.!

Tako so mogočni gospod eksekutor manifestirali na — kričeč način, da so tudi oni v soglasju s proslulim zistemom! Tako daleč smo torej, da nas žalijo celó uslužbenici države, ako smo tako — drzni, da zahtevamo, kar nam zagotavljajo zakoni! In nas žalijo celó tedaj, ko hodijo tiritat denarja od nas za isto državo, katere osnovni zakoni za nas jednostavno ne obstoje!

Morda poreče kdo, da je to smešno, ako se hoče zistem proglašati odgovornim za vsako neumnost, ki jo je zagrešil bodi tudi najmanjši uslužbenec države! Navidezno je smešno, v resnici pa ni, kajti nam se zdi, da je baš v tem karakterističnem zistemu, da tudi najmanjši vedo, da nas smejo zasmehovati in žaliti. Ob takih razmerah bi morda tudi kdo drugi, ki je drugačen kavelj od nas, postal — solzar.

V znamenju naših razmer. Neki Andrej Pregare iz Loga pri Riemanjih je dobil od okrajnega sodišča v Kopru plačilen nalog v italijanskem jeziku. Mož je vrnil ta nalog sodišču v zaprtu pismu ter si je dovolil pripombo, da v njegovi vasi ne umeje niko italijanskega jezika ter da so minoli časi tlačenja in potrpežljivosti.

Radi tega pristavka ga sedaj sodišče v Kopru toži radi žaljenja po § 491 kazenskega zakona in je sodišče v Trstu delegirano za razpravo.

Iz pred porotnega sodišča. Včeraj se je vršila razprava pred tukajšnjim porotnim sodiščem proti 31-letnemu uradniku Rihardu Mayerju iz Hamburga obtoženemu radi zločina poneverjenja. Obtožene je bil namreč ščen v »Tržaškem tehničnem zavodu« in je v tej družbi poneveril svoto okolo 600 K. Na podlagi izreka porotnikov je bil obtoženec spoznan krivim in mu je sodišče prisodilo 18 mesecev težke ječe, poostrene vsake tri mesece z enim postom. Mayer si je obdržal pravico do priziva. — Razpravi je predsedoval predsednik deželnega sodišča, vitez Urbancich, državno pravdaštvo je zastopal državnega pravdaška namestnik Minio, obtoženca je branil odv. dr. Gasser in civilno stranko je zastopal odv. dr. Ricchetti.

Danes se je imela vršiti razprava proti Krstiču, radi razčlenjenja časti potom tiska. Ker so se stranke pobotale, je tožitelj odstopil od tožbe.

Drobne vesti. Aretiranje ubijalca mladenciča Spazzapan. O tragičnem činu, ki se je bil dogodil v nedeljo po noči, doznajemo, da so ubijalca nesrečnega mladenciča Spazzapa, Erminija Cicconeja, stanujočega v ulici Donata št. 25, aretirali včeraj popoldne. Ko je prišel policijski inspektor Valentič na stanovanje ubijalčevo, je izjavila njega mati, da istega ni doma. No, policijski funkcionar se ni dal, kar meni, tebi nič odpraviti, marveč je šel v stanovanje in glej: res je našel Erminija spavajočega v sobi. Priveden pred preiskovalnega sodnika je aretirane izjavil, da je res nastal prepir mej njim in družbo pokojnega Spazzapana in konečno, da je res nekoga od iste družbe udaril z roko; taji pa, da bi bil rabil kak nož.

Nadalje so včeraj aretirali nekega Cicconejevega prijatelja, ki je bil baje tudi udeležen na prepiru in kateri je bil se Cicconejem v službi pri istej tvrčki.

Dva samomora. Včeraj jutro ob 9. uri si je končal življenje se svojo lastno roko 40-letni delavec Anton Micoli, stanujoči v ulici del Bosco št. 8. Prezrl si je namreč z bitvijo žile na vratu. Ko je njega hčerka prišla v sobo in našla svojega očeta vsega okrvavljene, je hitela po zdravnika, ali ta je prišel prepozno, ker je nesrečnik že izdihnil svojo dušo. Vzrok samomoru je bila neozdravljiva bolezen. Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri sv. Justu.

V četrtem nadstropju hiše št. 2 v zagati Gusion stanuje družina delavca Knun. Ta je dal pred mesecem dni v najem eno sobo 33 l. Katerini Zanelli iz Čedad.

Včeraj popoldne pred eno uro je žena Knuna prišla v sobo Zanelli-jeve in je poslednjo našla na tleh, zvijajočo se v bolečinah; po sobi se je razširjal smrad neke kisline. Jasno ji je bilo, da se je Zanelli zastrupila. Gospodinja je hitela klicati na pomoč. Došle sosedinje so našle na tleh stekleničico s strupom. Ena njih je hitela po zdravnika na bližnjo postajo zdravniškega društva »Igea«. Poklicani zdravnik je nesrečnici izpral želodec in videči nevarnost, je dal samomorsko kandidatino prepeljati v bolnišnico. Ali ko so dospeli v vežo bolnišnice, je Zanelli izdihnila svojo dušo. Vzrok samomoru je bila baje tudi v tem slučaju neozdravljiva bolezen.

Drobne vesti. Aretiranje begunca iz ječe. Tukajšnja policija je dobila vest od oblasti iz Gradiške, da je pred časom 18 letni kaznjene Anton Pesorot iz Romansa, obsojen na mesec dnij zopora radi nekega zločina, ubegel iz gradiške ječe in da se najbrže nahaja v Trstu. In res, oblasti se niso motile, kajti včeraj je neki policijski inspektor aretiral mladenciča. Begunca so odveli v ulico Tigor.

Nova iznajdba za tirjanje dolgov. Delavec Ivan Bassi, stanujoči pri sv. M. M. spodnji, dolguje 4 krone Barbari Menotti, stanujoča ravno tam. V nedeljo večer je Bassi mirno pil v neki gostilni in mi bi stavili, da mu njegovi dolgovci niso bili niti na kraj misli, ko je naenkrat prišla Menotti v gostilno tirjat ga. Ker je dobila — to se umeje — nepovoljen odgovor, je pa začela dolžnika obdelovati z najizbranejšimi psovskami, No, tudi te sočne psovke so pri Bassiju malo izdale. To je menda še bolj razsrdilo razsrdjeno upnico, da je prišla neko svetiljko in jo zalučala Bassiju v lice tako silno, da je moral iti, ves ranjen, iskat si zdravniške pomoči.

Farjozna upnica utegne dobiti pouk, da takov način tirjanja dolgov vendar ni še legitimiran.

Pretepa. 42 letni natakár Pavel Mauro iz Fare je v neki tukajšnji gostilni prišel v prepir z nekim gostom. Iz prepira je navstal prepir, iz katerega pa je Mauro izšel tako ranjen, da so ga morali prenesti v mestno bolnišnico.

Sinoči so v ulici delle Acque aretirali 20-letnega delavca Antona P. iz Italije, ker se je na ulici tepeł z nekim nepoznancom. — Odveden je bil v zapora.

Dražbe prometnih. V sredo, dne 4. decembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Muda Vecchia št. 2, manufakturno blago; v ulici Chr.ozza št. 33, Usnje; v Rojanu (v e. kr. vojašnici) liker in koleki; v Škednju št. 151, 1 voz; v ulici Ghiaccera št. 6, hišna oprava; v ulici Molino a vapore št. 1, konj; v ulici Mercato vecchio št. 4, železna blagajna, ura in vrvi.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 5.8 ob 2. uri popoldne 9.— C.® — Tiakomer ob 7. uri zjutraj 765.1 — Danes plima ob 3.30 predp. in ob 3.02 pop.; oseka ob 9.53 predpoludne in ob 9.6 popoldne.

Ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metodija je darovala gospa Magdalena udova Ipavec na Kontovelju lepo svoto 30 K. Blagi gospej bodi izrečena prisrečna zahvala na tem daru naši mladini!

Popravek. Te dni poročali smo, da je »Trgovsko izobraževalno društvo« v Trstu sklenilo vplačati jeden delež za 200 kron »Narodnega doma« v Trstu. To vest je popraviti v toliko, da je rečeno društvo vzelo delež že popred, a je sedaj teh 200 kron prepustilo kakor ustanovnico za »Narodni dom«.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Odprt grob.** V Gorici je umrl dne 1. t. m. g. Andrej Kragelj, profesor na tamošnjem gimnaziju. Pokojnik je dosegel dobo 48 let. Truplo pokojnikovo so prepeljali na pokopališče pri sv. Luciji. Bodi mu lahka zemlja slovenska!

× **Izjava.** Iz Marezig smo prejeli: V občini Materija in Podgrad je razširjena splošna govornica, da so podpisana župnega upravitelja tukajšnji mladeniči ob priliki navadnega letnega javnega plesa osebno napadli ter ranili, ker je baje branil plesati. Ta govornica je popolnoma neosnovana, neresnična ter izmišljena. Dne 3. novembra proti večeru in drugi dan je bil tukaj, kakor vsako leto, tako tudi letos javen ples. Podpisani župni upravitelj ni bil tistikrat doma, temuč je bil prvi dan v Truškah, drugi dan pa v Trstu, oziroma v Kopru. Plesa še videl ni, še manje prišel v bližino plesišča. Radi tega močno obžaluje, da se njegovi župljani brez vsakega najmanjšega povoda obrekujejo ter izjavlja, da v vsem času, kar je v Marezigah, še ni bil nikoli niti najmanje razžaljen, temuč da se tukajšnje ljudstvo njemu nasproti vede s tisto dostojnostjo, s kakoršno se vedejo splošno omikanci do svojega dušnega pastirja.

Josip Svetič, župni upravitelj.

× **Mlekarska zadruga v Hrušici.** »Gospodarska zadruga« v Podgradu vabi živinorejce za nedeljo dne 8. t. m. ob 3. uri popoldne na ustanovni zbor mlekarske zadruge v Hrušici.

Vsakdo, kdor se zanima za to velevažno podjetje, naj se torej udeleži zborovanja.

To je nov korak v napredku tužne Istre in ga pozdravljamo z veseljem.

Vesti iz Kranjske.

* **Iz Senožeč nam pišejo** dne 2. decembra: Sodruga Kopač je zopet včeraj po dolgem presledku obiskal »te svoje« v Senožečah. Zborovanje se je vršilo »pod roko« v hiši znanega »libero pensatore« — mizarja. Udeležitev je bila prav pičila: 1 Dolnjevašec, 5 Senožčanov in pa senožški »Salamar«. — »Vsaka gliha skup štiri«, veli slovenski prigovor. Ali vspeh je bil veleklavern, kajti nezadovoljnega, kislega obraza je sodrug za rano prisedal na leatvenem vozu, ki vozi v Sežano.

Oj ubogi ti Kopač, če boš mnogo zabahal v Senožeče, skoro ne bo več — celih hlač! Senožški kmet.

* **Nadučitelj g. Josip Pavčič** iz Velikih Lašč je napravil na Dunaju državni izpit za klavir in petje s prav povoljnim vspehom.

* **Tat Anžič pred porotniki.** Proti glasovitemu tatu bicikljev, ki je delal že toliko preglavice redarjem in orožnikom, se je pričela včeraj razprava pred ljubljanskimi porotniki. Žnjim na zatožni klopi je sedel tudi njegov pomočnik, 18-letni Avgust Jare. Tatova sta vodila tudi posebno »poslovno knjigo«. Kako tankovesten je bil Anžič, je razvidno iz odgovora na vprašanje predsednikovo, zakaj da se je kesal neke tatvine in poslal ukradeno kolo nazaj lastniku. Anžič je menil, da se je zato skesal, ker je sunil da — mu pridejo na sled.

Vesti iz Štajerske.

— Že v petindvajseto je bil gospod dr. Josip Sernee te dni izvoljen predsednikom »Narodne čital.« celjake. Kdor pozna valovanje v društvih, provzročeno često po stvarnih, a neredko tudi po osebnih motivih, nam prizna gotovo, da je dični celjski rodoljub praznoval sila redek jubilej.

— **Prijetnosti slovenskega novinarja** v krajih ob periferiji. Urednik lista »Süddeutsche Presse«, umirovljeni župnik Fran Šegula, je bil te dni pred porotniki v Mariboru obsojen na mesec dni zopora.

— **Mati in hči pred porotniki.** Pred mariborskimi porotniki ste stali 30. novembra 24-letna Marija Kerček in njena mati 46-letna Katarina Kerček iz Spodnje Poljskave. Mati in hči ste imeli skupno ljubavno razmerje z nekim blapeem in mati je imela s hlapeem že eno hčer. Skoro so se tudi pri Mariji Kerček pokazali nasledki. Novorojenca sta Marija Kerček in njena mati umorili. Marija Kerček je bila obsojena na pet let težke ječe, Katarina Kerček pa je bila obsojena k smrti na vešalah.

Brzovajna poročila.

Homatije v Jelšanah. ŠAPLJANE 3. (Priv.) Stari občinski zastop v Jelšanah je razpuščen in je imenovano upraviteljstvo, obstoječe iz 5 členov, ki so bili obč. starešine istega zastopstva in ki pripadajo novopečeni stranki Velharticekega. Novi občinski zbor, ki je bil voljen dne 6., 8. in 9. novembra, se ne more konstituirati, ker je proti njemu uročila slovenska kmečka stranka, radi treh formalnih nezakonitosti, utok na namestništvo.

Državni zbor.

DUNAJ 3. (B.) — Zbornica poslancev. — Začetkom se je predsednik na neko vprašanje posl. Breiterja — da-li je bil neki članek v dunajskih listih, v katerem se je gozilo z razpuščenjem zbornice, priobčen z vednostjo ministerskega predsednika — odgovoril, da mu nikakor ni mogoče zasledovati, da-li je ta notica resnična? Kakor je tudi opravičena želja vlade, da parlament enkrat postane delaven — želja, katero goji gotovo pretežna večina prebivalstva države — mora vendar predsednik prepustiti vladi, da ukrene primerne odredbe, za katere mora ona nositi odgovornost. Na protest poslanca Zazvorka proti predčasemu zaključanju večerajšnje seje je odgovoril predsednik, da ni čul, ko je zaključal sejo, da poslanec Zazvorka protestuje proti dnevnemu redu, nasvetovanemu od predsednika. Ako bi bil čul, bi bil rečenemu poslancu podelil besedo. Predsednik je povdarjal, da z vsemi poslanci jednako postopa. — Zbornica je na to prešla k dnevnemu redu, t. j. k čitanju proračunskega provizorija. Prvi govornik contra, dr. Pacák, je označil grožnjo vlade z razpuščenjem državnega zbora, katerega razpuščenja se Čehi ne boje, kakor nečastno in je izjavil, da grožnja z razpuščenjem zbornice in z absolutizmom ne deluje na Čehi. Govornik govori dalje.

Sprememba na avstro-ogerskem poslanstvu pri Vatikanu.

DUNAJ 3. (B.) »Wr. Ztg.« objavlja, da je poslanik pri Vatikanu, grof Friderik Revertera pl. Salandra, na lastno njegovo (Dalje na četrti strani.)

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odklikovanih in svetovnoznanih tovarnov v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurencija nemogoča, ker jo blago iz prve roke.

Ivan Angeli
ulica Canale 5
zraven cerkve sv. Antona novega
je edini tovarnar čopičev vseh vrst in ščetk, nahajajoč se na tržaškem trgu ter zamore konkurirati z vsakomur.

VELIK IZBOR velikih ščetk od grive ali korenin tudi malih. Angleške ščetke za čiščenje obvala, neprelomljivi ameriški glavniki, angleške ščetke za zobovje čiščiti, specializirane za parfumovanje angleškega in domačega izdelka vse po jako znižanih cenah.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.
T R S T
TOVARNA: Via Tesa, vogal Via Limitanea
ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapetarij, zreal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO Predmeti postavijo se na parobrod ali železnico franko.

prošnje umirovljen in da mu je podeljen veliki križ Štefanovoga reda ter mu izrečeno priznanje na njegovem mnogoletnem zvestem in udanem službovanju. Potem objavlja »Wr. Ztg.« imenovanje prvega sekejskega načelnika v ministerstvu za vnanje stvari, grofa Nikolaja Szeescna pl. Tomerina, poslanikom pri Vatikanu; potem imenovanje drugega sekejskega načelnika, grofa Henrika pl. Lützowa, prvim sekejskim načelnikom, in sledajoč izrednega odposlanca in pooblaščenega ministra, Kajetana pl. Mereya, drugim sekejskim načelnikom v ministerstvu za vnanje stvari. Konečno objavlja »Wr. Ztg.« imenovanje grofa Revertera kanclerjem Leopoldovega reda.

Dogodki na vseučilišču v Lvovu.
LVOV 3. (B.) Na podlagi sklepa, storjenega od akademijskega senata, se je zopetni pričetek predavanja na tukajšnji univerzi, ki so bila zaustavljena radi znanih demonstracij, odložil do nadaljnjega odredbe. Ta odredba je bila danes priobčena slušateljem s prilapljenjem na vrsta vseučilišča.

Nesreča na železnici.
DUNAJ 3. (B.) Komuniké ravnateljstva železnice preko Aspanga pripoveduje: V Solonau-u sta sinoči trčila eden ob drugega dva železniška vlaka. V kolikor so dosedanja poizvedovanja dopustila konstatirati, je nezgoda nastala tako, da je iz Ödenburga došli vlak zavozil v vlak, stoječi na kolodvoru v Solonau-u. Lokomotiva ogerskega vlaka je bila brez praznotne zavore (vacuum) in strojevodja se ni oziral na dano znamenje ter ni mogel vlaka več ustaviti. Trčenje obeh vlakov je bilo silno. Trije vozovi so bili razrušeni, jedna oseba je bila težko ranjena, kakih 10 pa lahko. Posredovali so zdravniki in rešila družba.

Žalostnega srea naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je najin soprog oziroma strie, gospod

Luka Hrovatin,
mesar na Opčinah,

danes ob 5. uri popoldne, po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče in v 63. letu svoje dobe v Gospodu zaspal.

Pogreb s sv. mašo bo v sredo dne 4. t. m., ob 10. uri predpoludne.

Pokojaik bodi priporočen v blag spomin in molitev!

Na Opčinah, dne 2. decembra 1901.

Marija Hrovatin, **Vinceac Hrovatin,**
soproga. nečak.

Pozor!

na Miklavžev semenj dne 6. decembra v Gabrovici občina Dolina.

Poleg drugega blaga, bodo na prodaj tudi prašiči in druga živina.

Županstvo v Dolini
30. novembra 1901.

KARLO PERTOT
kamnosek
nasproti pokopališču pri Sv. Ani.

Izdeluje iz istrskega in kraškega kamenja vsakovrstne najnavadnejše do najfinejših izdelke. Priporočia se slavni občinstvu za vsakovrstne napisne plošče in nagrobne spomenike.

Sprejema naročbe za stavbinske in druga v to stroko spadajoča dela. Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

NOVA ČEVLIJARNICA
Cerkvenik Anton-a
v ulici Istria št. 2 (pri sv. Jakobu)
prodaja razne obuvale po najnižjih cenah, priporočuje se slavnemu slovenskemu občinstvu za obilne naročbe.

Tehnični urad. Ustanovljeno 1877. Zaloga strojev in železja.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjedb vsake vrste.

Inštalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava „Otto.“ Motori na plin in vodno moč.
Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd.
Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za stavbišče.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odiri za stroje in kotle. Pripadki. Kovine. Predmeti od gome. Železe traverse in kolesa. Cement »Portland« in »Romano«. Olja za kolesa in masti.

In v obče vsi predmeti za obrtna podjetja.

Tvrdba je izvršila dosedaj nad 200 obrtnih naprav, med kojimi:

- 12 žag za obdelovanje lesa in pripravljanje dog.
- 36 vodnih napeljav.
- 17 tiskarn in kamnotiskarn.
- 13 mehaničnih delavnic.
- 31 podjetij za čiščenje in pečenje kave.
- 7 naprav za izdelovanje praha proti mrčesom in drog.
- 16 naprav za kurjenje z gorko vodo in parom.
- 12 sladničarn, pekarn, tovarn za biskot in konfete.
- 32 napeljav električne luči.
- Kakor tudi: Tovarne za kože, Tovarne za obleko itd.
- Perilnice, Predilnice, Tovarne za parafin in cerezin, sardine,
- Mline, Podjetja za napravlanje soli, Tovarne za delati zamaške, Stiskalnice olja, Naprave za vodno silo, Tovarne za šumeče vode, Distilerije, Podjetja za čiščenje in nakladanje žita.

V ta namen je bilo postavljenih: 151 motorjev na plin in petrolej in 65 parnih strojev

Trgovina z izgotovljenimi oblekami. Salarini. Ponte della Fabbra št. 2. vogal ul. Londra z najfinejšimi izdelki v ulici Poste nove 3. (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od g. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4. do 12. sukne jope v velikem izboru od gl. 3. do 8. zimske močne in podšite jope z ovratnikom od astrahana od gl. 5 — 14, ravno take podšite s kožuhovino po gl. 12. — Površne sukne v velikem izboru od gl. 18 — 32. Jopice za dečke v raznih oblikah in barvah, volnene hlače od gl. 2.50 — 4.50, finejše od gl. 5 — 9. Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3 — 12 let od gl. 2.50 — 10. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleškina (zložljiva koža) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na rokovi Korminu.

Črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške obleke na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnici v ulici Poste nove se sprejemajo izdelovanja oblek po meri ter se še posebno vdobiva vsake vrste oblek v raznih risanicah in merah za moške in dečke.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Veturini ima v zalogi v veliki zbirki pohištvo vseh slogov za vsak stan od najbolj elegantnega izdelka. V zalogi ima: podobne na platno in šipe, ogledala, žim�, džaato, razne tapetarije itd. Daje tudi na obrok.

Ces. kr. priv. civilni, vojaški in uradniški krojač M. Poveraj, trgovec v Gorici, na Travniku stev. 22 I. nadstropje priporoča, častiti gospodi svojo izborno zalogo suknenega blaga, gotovih oblek, perila vsake vrste in vse potrebščine k oblekam za vsaki stan. Vstrega vsakemu naročilu in po modi.

Josip Bizjak urarski mojster v Trstu, ulica Stadion 25, naznanja slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popravljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinejših kakor tudi velikih stenskih; obljubljuje, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovolił dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Z mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“ Fran Benčiča v Trstu ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvale vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blagoskokor: podplati, usnje in pripadki so iz najboljših tu- in inozenskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Skladišče vina ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah, fine pašne in dezertne vina na debelo in drobno, franco na dom po najugodnejših konkurenčnih cenah.

„Andemo de Franz“
kröma
v ulici Geppa št. 14.
Toči vina prve vrste:

Bela vipavska liter po 36 kr.
Črna istrska „ „ „ 36 „
Istrski refošk „ „ „ 48 „

Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorčimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah. Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: **Ipavsko belo liter po 28 kr., črno istersko liter po 28 kr.**

Priporoča se tudi krémarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

Važno za vsakega!
Razprodaja!
Po nečuvveno nizki ceni se dobi za samo **2 gl. 95 nč.** krasna garnitura obstoječa iz **14 krasnih dragocenih predmetov** in sicer:

1 ura od niklja, Anker remont. (na željo tudi posrebr.) z lepo razrezljanim pokrovom, točno urejena s 3 letnim jamstvom in skatljico.
1 krasna goldin ali nikljasta okropna verizica s privesom. Pariški sistem.
1 goldin igla. za kravate z imitir. briljanti.
1 par gumbov za manšete, znakma »Garantie«.
1 garnitura (5 komadov) gumbov za srajce in ovratnike.
1 par uhanov iz pristnega srebra, uradno puncir.
1 goldin prstan s krasnim kamenom.
1 žepno ogledalo v etviu.

Vseh 14 krasnih in vrednostnih predmetov z 14 krasnih in vrednostnih predmetov za 2 gl. 95 nč. s povzetjem ali po naprej poslanem denarju, tvrška

BRÜDER HURVIZ
Krakovo - Stradom 17. - Krakovo
Neodgovarajoče sprejem v 8 dneh nazaj in povrnen denar, vsled česar nima kupece nikakega rizika.
Bogato ilustrovani cenik raznovrstnih dragocenosti brezplačno in franco.

Razprodajalci in agenti se sprejemajo.
Vsak kupec vdobi v dar brezplačno krasen žepni album s 15 razglednicami mesta Krakovo.

Na najviše povelje Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva

XXXIV. c. kr. državna loterija

za civilne dobrotne namene v tej državni polovini.

Ta denarna loterija, ki je jedina v Avstriji zakonito dovoljena, obsega 16.404 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 442.900 kron. Glavni dobiček znaša v gotovini:

200.000 kron

Žrebanje nepreklicno dne 12. decembra 1901. Jedna srečka stane 4 krome.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Duna u, III., Vordere Zeeleamtsstrasse 7 in v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniskih uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti gratis za kupece srečk.

Srečke se dološljejo poštne prosto.

C. kr. loterijska direkcija oddelek za državne loterije.

Redka prilika.
300 komadov za 1 gl. 80 novč.

Ena krasna pozlačena ura z 3 letnim jamstvom točno ideoč, in lepo verzičico; 1 krasen koljer iz orientalskih biserov; moderni kinc za dame za na vrat ali lasi, patentovana zatvorca; 1 krasen žepni nož od nikla z dvema rezili; 1 pisalno priprava od nikla; 1 krasna broša za dame (novost); 1 par krasnih uhanov iz simli briljantov (jako zmotljivo); 1 krasna špila za kravato (patentovana); 1 eleg. žepno ogledalo (belgijsko steklo); 1 dobrodišeče milo; 1 eleg. držalo za kravate; 35 angl. predmetov za dopisovanja in še 250 komadov raznih predmetov, koji so doma neobhodno potrebni z uro vred, ki sama toliko velja, stane le 1 gl. 80. Razpošljajamo nekaj časa po povzetju. Mejnarnodna izvozna tvrška

M. B. Bravmann. Krakovo.
Kar ne ugaja, denar nazaj.

Jakob Kosmerlj
- TRST -
ulica ss. Martiri št. 16
nasproti Komando Marine.
TRGOVINA
Jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.
Izbor raznih vin in likerjev.
Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2, nasproti ženskemu liceju.
Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.
Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Proti kašlju in kataru
kakor tudi proti hripi (influenci) - -
naj se uporabljajo edino le katramne pastilje Ravasini skatljica po 80 stotink.
Proti zagrljenju in grlobolu se priporočajo Ravasinijeve pastilje od ogolunjene sladke škorje skatljica po 60 stotink.

Vdobiva se v **LEKARNI RAVASINI** v Trstu, Piazza della Stazione št. 3. kakor tudi v lekarni Piccola Jeroniti, Luciani, Vitali & Vardalasso; v Reki: lekarna Prodanu; v Gorici lekarna Cristofaletti in Pontoni.